

Jeremija – prorok svjedok

Michelangelo, Jeremija, Sikstinska kapelica

ברכי נפשי את יהוה

barahi nafši et Adonaj (Ps 103)

melodija: donje note

[ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj,

ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj!]

**Blagoslivljaj, dušo moja,
Blagoslivljaj Gospodina!**

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ak. g. 2022./23. ECTS 6
utorkom 8:15 i srijedom u 9:15

Proroštvo i apokaliptika

amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Jeremija – prorok svjedok

**Proročka formula u 1. licu i
izvještaj u 1. licu**

**+ 3x ovako mi govori Jahve
u Jr**

Metoda

- Proročka formula
(formula o dolasku Riječi):
- I dođe mi Riječ Jahvina 9x
 - Uvod u idući redak. Iz nema, Ez 41x!
 - **Osobno svjedočenje npr. 1,7**
- I reče mi יהוה (1,7), ukupno 13x
- + 3x ovako mi govori יהוה (13,1; 17,19; 27,2)
 - Ukupno: 25x
 - drže i ističu 1. dio knjige kao cjelinu
 - Iz prve ruke definira prorokovu ulogu
 - **Glavna poruka u 18,6b (formula u 18,5):**
- **Kao glina u ruci lončara tako ste vi u mojoj ruci,**
 - usp. Iz 64,7: Mi smo glina, ti si naš lončar

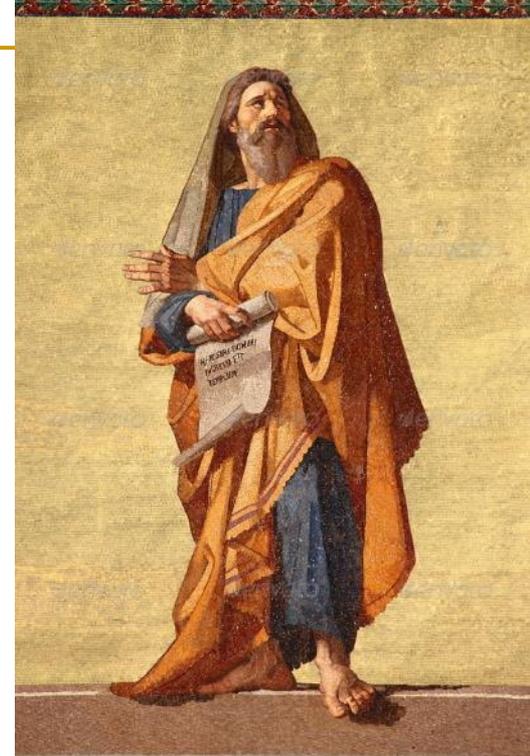
Zvanje

- I dođe mi Riječ Božja (1,4.11.13):
- Znao sam te i posvetio (5)
 - I reče mi יהוה (7.9.12.14)
- Ne govori: Dijete sam! (7)
- Dajem svoje riječi u tvoja usta (9)
 - I dođe mi Riječ Božja (11.13):
- Što vidiš (11.13)?
 - יהוה mi reče (12.14)
- Ja bdijem nad svojom riječi da je izvršim (12)
- Sa sjevera doći će zlo (14)
 - *Svjedočenje*: 3x formula + 4x izvještaj = 7x

Poslanje

- I dođe mi Riječ Božja (Jr 2,1):
- Propovijedaj u uši Jeruzalema (2,1)
 - I reče mi יהוה (3,6.11):
- Jesi li vidio:
 - odmetnica Izrael čini blud (3,6)
- Odmetnica Izrael pravednije je duše nego nevjernica Judeja (11)
 - I reče mi יהוה (11,6.9):
- Proglašavaj sve ove riječi po Judeji i Jeruzalemu:
 - Slušajte riječi ovoga Saveza
 - Kad ih izveo iz Egipta rekao sam: *Poslušajte moj glas!* (7)
- U Judeji i Jeruzalemu vlada zavjera (9)

Narod i njegov Bog

- Ovako mi govori יהוה (13,1)
- **Kupi laneni pojas
i stavi ga oko bedara**
 - **I dođe mi Riječ Božja 2. put (13,3 v. 4):**
- **Sakrij pojas u pukotinu pećine (4)**
 - **I reče mi יהוה (13,6)**
- **Pođi i donesi pojas koji si sakrio (6)**
 - **I dođe mi Riječ Božja (13,8 v. 9)**
- **Ovako ću uništiti oholost Judinu
i silnu oholost Jeruzalema (9) v. 11**
 - **Kao što pojas prijanja uz bedra,
tako sam htio da narod uza me prijanja**

Zagovor ne vrijedi

□ I reče mi יהוה (14,11.14; 15,1)

- Nemoj moliti da ovom narodu bude dobro (14,11)
- Proroci prorokuju laž u moje ime (14,14)
- Kad bi Mojsije i Samuel stupili pred moje lice, ne bih dušu svoju okrenu narodu ovom (15,1)

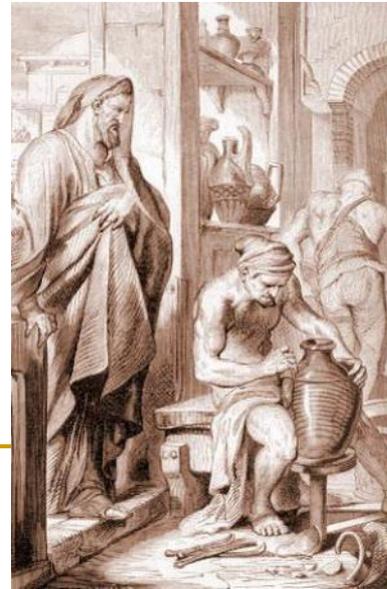
Prorokov put

- I dođe mi Riječ Božja (16,1 v. 2):
- Nemoj se ženiti, nemoj imati sinove i kćeri (2)
 - jer sam ovome narodu oduzeo svoj mir, i milost i milosrđe (5)
 - Ovako mi govori יהוה (17,1)
- Stani na gradska vrata!

Viđenje i znak

- I reče mi יהוה (24,3):
- Što vidiš, Jeremija (24,3 usp. 1,11.13)?
 - Smokve, dobre i loše
 - I dođe mi Riječ Božja (24,4 v. 5):
- Kao na ove dobre smokve tako ću paziti na izgnanike
 - A na kralja kao na loše smokve (6)
 - Ovako mi govori יהוה (27,2):
- Stavi si jaram na vrat

Ime ću tvoje (Ps 145)

C Am F C

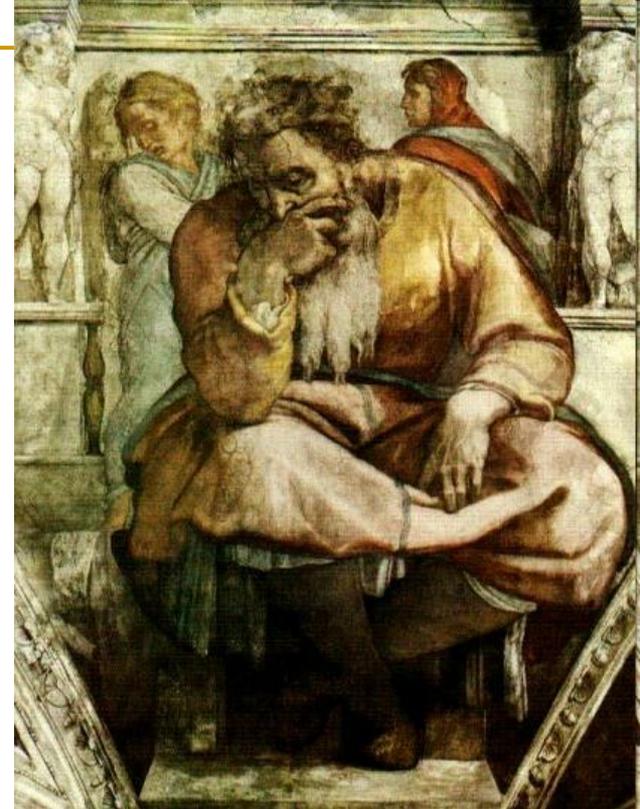
I - me ću tvo - je, Go - spo - di - ne,

F C G C

bla - go - sliv - lja - ti do - vije - ka

Forma teksta:

- ❑ Od čega je i kako građen?
- Neobičnosti?
- Ponavljanja, ključne riječi
- Granice i dijelovi
- Vrijeme i mjesto
- Likovi
- Komunikacijska struktura: tko kome govori?
- Kompozicija, dinamika (početak, kraj)

Ilija Jefimović Rjepin, Krik
proroka Jeremija nad
ruševinama jeruzalemskim

Jeremija i kraljevi

Prorok i vrhovna vlast u Jr

usp. 1,18:

Postavljam te nad *kraljeve*... ove zemlje.

Jošija

- 18x u Jr (Iz, Ez nema)
- Poziv u Jošijino doba (1,2)
- Proročka poruka npr. 3,6-10
 - Odmetnica Izrael odala se bludu (6)
 - Vidjela to sestra, nevjernica Judeja (7)
 - Odmetnici dadoh otpusnicu (8)
 - Nevjernica Judeja čini preljub (9)
 - Nije se obratila svim srcem, nego samo prijetvorno (10)
 - = Asirija, Babilon

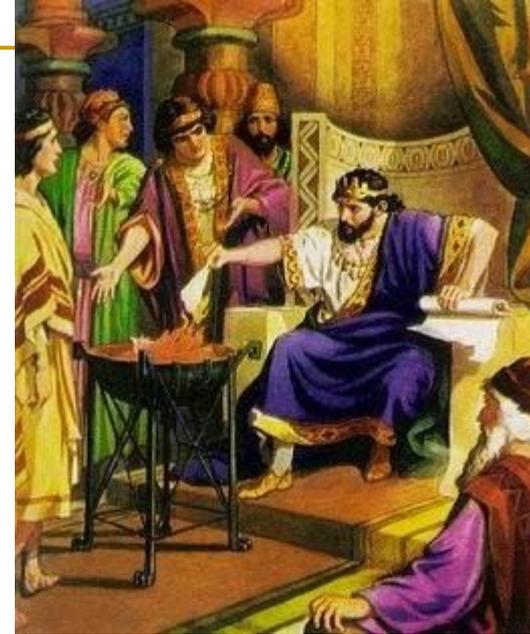
Joahaz

- Samo u 22,11
- *Šalum*, sin Jošije, kralja judejskoga koji je namjesto oca postao kraljem:
Neće se više vratiti
- 609. nakon tri mjeseca svrgnut od Faraona i prognan u Egipat

Jojakim

- **Izvorno: Elijakim, brat Joahazov, sin Jošijin**
 - 23x (nema ga kod Iz ni Ez)
- **Poznat iz 36,38:**
- **Spalio svitak (36,28.32)**
 - Postavio ga faraon Neko i promijenio mu ime (2 Kr 23,34)
 - Umro prije prvog dolaska Nabukodonozorova 598. g. pr. Kr. (2 Kr 24,6)

Jojakin

- **Sin Jojakimov**
- **U doba osvajanja Judeje**
 - **Paralelno ime u 22,24.28; 37,1:**
- **Konija (Jekonija)**
 - **Sudbina sažeta u Jr 24,1**
- **Nabukodonozor, kralj babilonski, prognao je i odveo iz Jeruzalema u Babilon Jojakina, Jojakimova sina, kralja Judeje, i knezove judejske i obrtnike i kovače**

Sidkija

- **Brat Joahazov i Jojakimov, sin Jošijin**
 - 44x u Jr (Iz i Ez nemaju): pad Jeruzalema
 - **Predstavljanje u 37,1:**
- **Nabukodonozor je postavio Sidkiju za kralja u zemlji Judinoj (37,1) v. 2 Kr 24,17:**
 - Mataniju – strica Jojakinova, brata Jojakimova, sina Jošijina – preimenovao je u *Sidkija* (2 Kr 24,17)
 - **Kraljeva sudbina 52,11 (prema presudi iz v9):**
- **Nabukodonozor Sidkiji iskopao oči, okovanog ga odveo u Babilon i ondje ga do smrti držao u tamnici (nakon što mu je sinove pred njim pogubio 10)**

Gedalija

- ❑ 22x kod Jr
(nema ga kod Iz ni kod Ez)
 - ❑ **Podrijetlo (26,24):**
 - **Sin Ahikama koji štiti Jeremiju (26,24)**
 - ❑ **Uloga i sudbina 41,2:**
 - **Kralj babilonski postavio ga nad Judejom
(nakon Sidkijine bune)**
 - **Ubijen u atentatu**
-